

ИНДИКАТОРИ ЗА БЕДНОСТ И СОЦИАЛНО ВКЛЮЧВАНЕ В ОБЛАСТ ДОБРИЧ ПРЕЗ 2017 ГОДИНА

Индикаторите за бедност и социално включване са част от общите показатели на Европейската общност за проследяване на напредъка на страните в борбата с бедността и социалната изолация. Основен източник на статистически данни за пресмятане на индикаторите е ежегодно провежданото наблюдение „Статистика на доходите и условията на живот (EU-SILC)“.

През 2017 г. линията на бедност общо в област Добрич е 340.33 лв. средно месечно на лице от домакинство. При този размер на линията под прага на бедност са били 33.9 хил. лица, или 19.0% от населението на областта. В страната линията на бедност през 2017 г. е 351.08 лв. средно месечно на лице от домакинство, като под прага на бедност са били 1 665.3 хил. лица, или 23.4% от населението на страната.

1. Основни индикатори за бедност в област Добрич

	2013	2014	2015	2016	2017
Линия на бедност - средномесечен размер - левове	289.3	319.8	318.3	318.1	340.3
Брой лица под линията на бедност - хиляди	37.7	35.4	30.1	34.4	33.9
Относителен дял на бедните - % от населението	20.2	19.2	16.5	19.0	19.0
Относителен дял на бедните преди получаването на социалните трансфери - % от населението	36.6	37.6	36.7	43.4	45.7
Относителен дял на бедните преди получаването на социалните трансфери, с включени пенсии - % от населението	26.3	21.1	26.3	26.8	22.8
Отношение между доходите на най-бедните и най-богатите 20% от населението (S80/20)	5.3	6.8	5.4	7.3	8.4
Коефициент на Джини ¹	28.8	35.2	31.4	38.2	41.6

В сравнение с предходната година в област Добрич размерът на линията на бедност нараства със 6.5%, а относителният дял на бедното население се запазва. За страната показателят линия на бедност нараства с 13.9%, а относителният дял на бедното население се повишава с 0.5 процентни пункта.

Системата за социална защита има съществено значение за редуциране на бедността. Данните за 2017 г. показват, че ако в доходите на домакинствата от област Добрич се включат доходите от пенсии, но се изключат останалите социални трансфери (обезщетения, социални и семейни помощи и добавки), равнището на бедност се повишава от 19.0 до 22.8%, или с 3.8 процентни пункта. Съответно при изключване на пенсиите и останалите социални трансфери равнището на бедност за област Добрич нараства до 45.7%, или с 26.7 процентни пункта, а за страната нараства до 44.8%, или с 21.4 процентни пункта.

Основният фактор, увеличаващ риска за попадане в групата на бедните за преобладаващата част от населението, е тяхната икономическа активност и участието

¹ Изчислява се на основата на данни от разпределението на лицата от домакинствата по доход и е нормиран в границите от 0 до 100.

им на пазара на труда. За целия период на наблюдение относителният дял на бедните е най-висок сред безработните лица (31.8% за 2017 г.), като рискът от бедност при безработните мъже е с 14.7 процентни пункта по-нисък в сравнение с безработните жени.

Делът на бедните сред заетите лица е 11.7%, като рискът от бедност сред работещите мъже е с 4.5 процентни пункта по-висок от този при жените.

В общите показатели за оценка на бедността са включени и субективни индикатори, свързани с материални лишения. Те показват субективната оценка и личните нагласи на лицата и домакинствата относно възможностите за задоволяване на отделни нужди и потребности, като почивка извън дома, посрещане на неочаквани разходи, неотложен ремонт на жилището или колата, подмяна на пералня или хладилник, внезапно заболяване и др.

През 2017 г. 26.4% от населението на областта живее в материални лишения, докато за страната те са 30.0%.

Неравенството в разпределението на доходите на населението, измерена чрез съотношението на доходите между бедните и богатите слоеве в обществото, показва, че в област Добрич най-бедните 20% от домакинствата имат 8.4 пъти по-нисък доход от най-богатите 20%. Спрямо предходния наблюдаван период този показател бележи ръст (тогава това съотношение на доходите е било 7.3 пъти). В подобно положение са и областите Ловеч и Стара Загора. Най-нисък процент на поляризация има в област Перник.

Във връзка с поставените цели по ключови области в стратегията „Европа 2020“ от изследването на доходите и условията на живот (EU-SILC) се изчислява комбиниран показател за регулярен мониторинг на напредъка на страните при изпълнение на националните подцели. Показателят включва лица, живеещи в риск от бедност, с материални лишения и в домакинства на безработни или с нисък интензитет на икономическа активност.

Комбинирането на трите показателя показва, че през 2017 г. 30.4% от населението на област Добрич, или 54.3 хил. лица са били в риск от бедност и социално изключване.

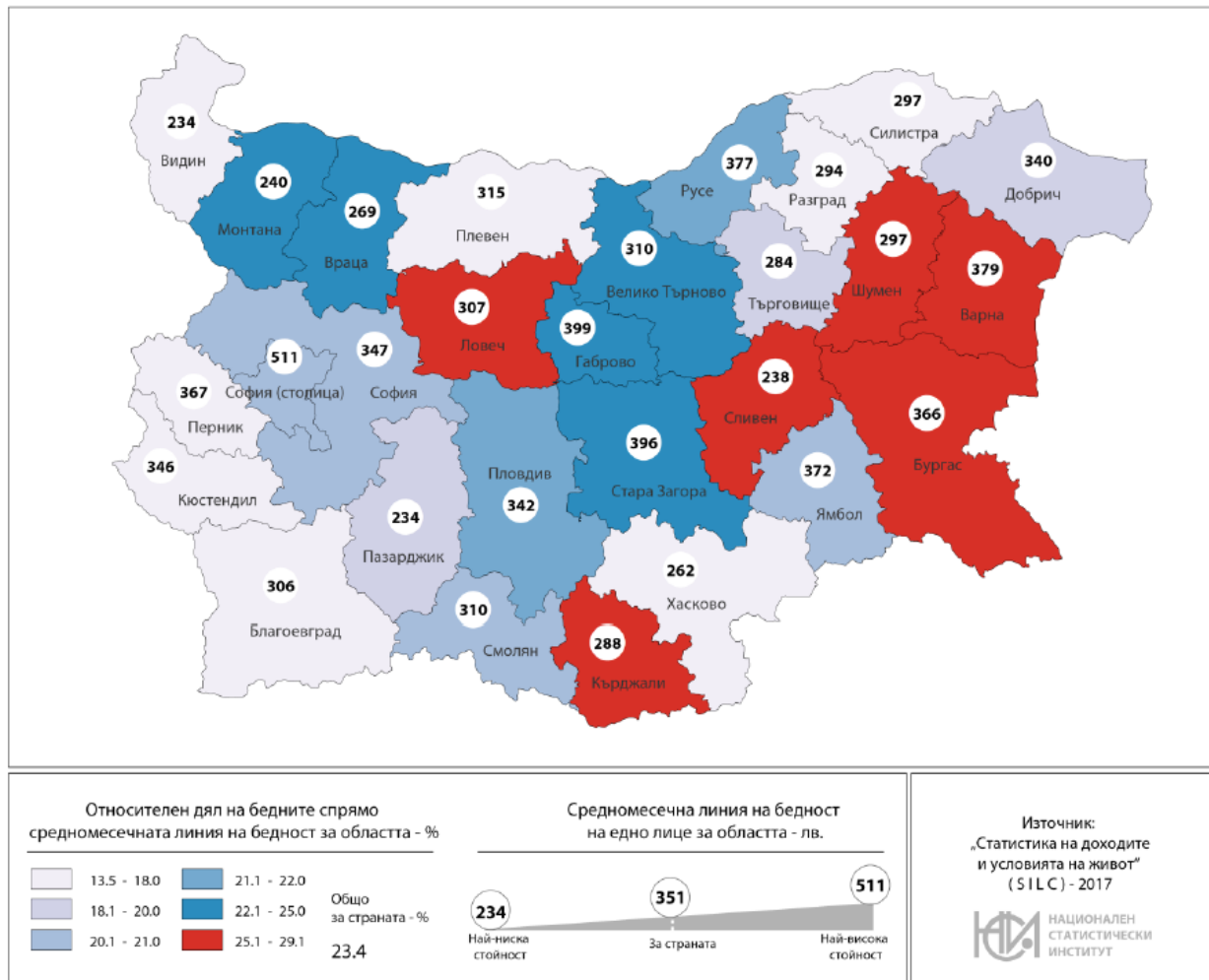
Стойността на показателя намалява с 3.7 процентни пункта спрямо 2016 г., повече при мъжете - с 4.7 процентни пункта, в сравнение с жените – с 2.8 процентни пункта.

2. Население в риск от бедност или социално изключване в област Добрич по пол

	2013	2014	2015	2016	2017
Общо - хиляди	71.7	61.4	74.8	61.6	54.3
Относителен дял от населението - %	38.5	33.2	40.8	34.1	30.4
Мъже - хиляди	31.2	28.0	35.9	29.3	24.8
Относителен дял от населението - %	37.8	33.7	40.0	33.2	28.5
Жени - хиляди	40.5	33.3	38.9	32.3	29.5
Относителен дял от населението - %	39.1	32.8	41.6	35.0	32.2

Фиг. 1. Линия на бедност по области през 2017 година

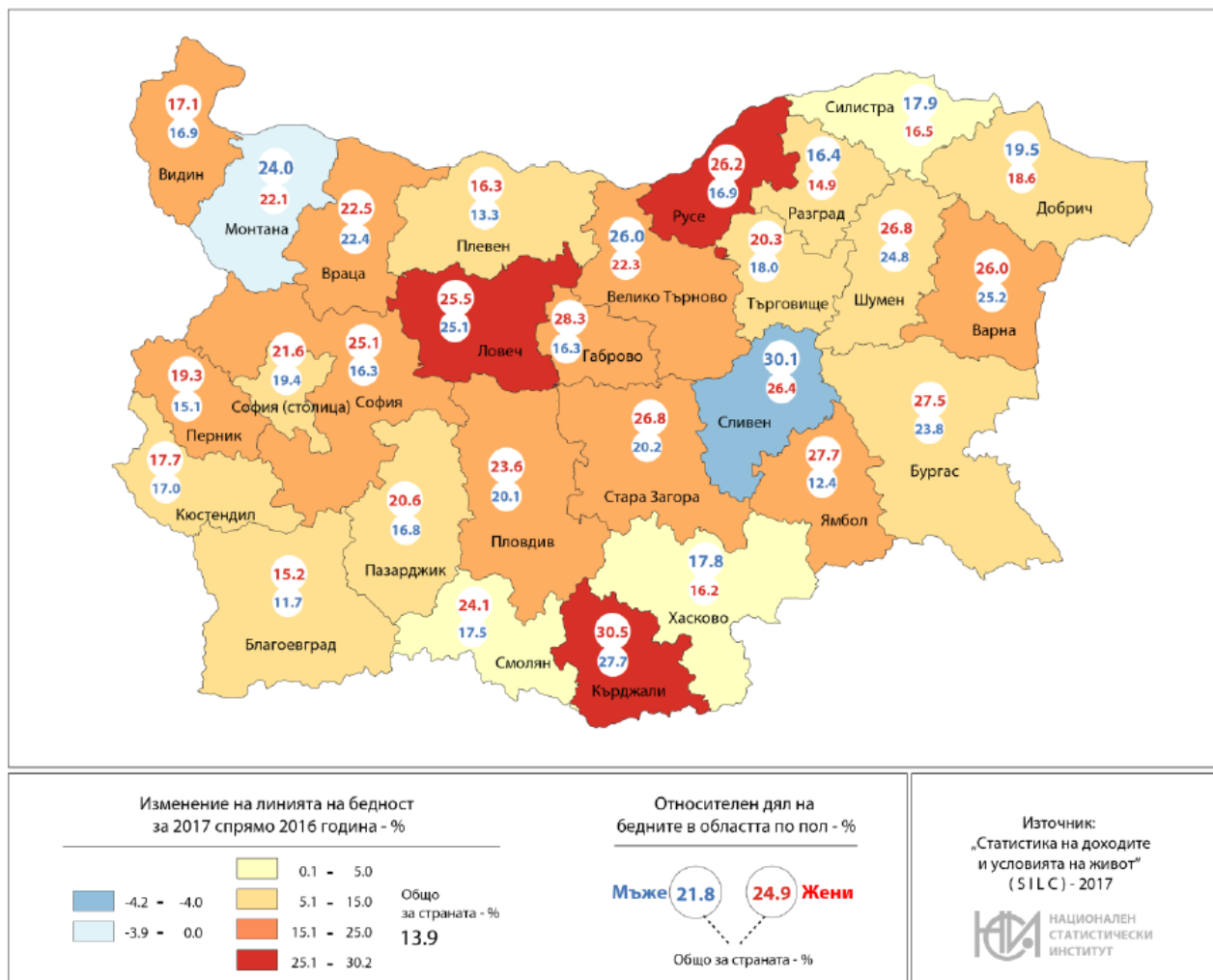

През 2017 г. най-ниската линия на бедност се наблюдава в областите Видин и Пазарджик - съответно по 234 лв., а най-високата - в област София (столица) (511 лв.), следвана от областите Габрово (399 лв.) и Стара Загора (396 лева).

Най-висок е относителният дял на бедните в областите Кърджали - 29.1%, Сливен - 28.2%, и Шумен - 25.8%. Най-нисък е относителният дял на бедните в областите Благоевград - 13.5%, Плевен - 14.8%, и Разград - 15.7%.

Фиг. 2. Изменение на линията на бедност и относителен дял на бедните по области и пол

Линията на бедност за 2017 г. намалява спрямо 2016 г. в две области - Сливен (с 4.2%) и Монтана (с 2.5%). Основната причина за по-ниския размер на линията на бедност се дължи на намаляването на средния размер на дохода от пенсии с 16.7% и за двете области.

Линията на бедност за 2017 г. се увеличава спрямо 2016 г. във всички останали области, по-съществено в областите Кърджали (с 30.2%), Ловеч (с 30.2%), Русе (с 25.3%), Варна (с 23.4%), Габрово (с 21.5%) и Видин (с 20.6%).

Относителният дял на бедност при мъжете в област Добрич е 19.5%, а при жените - 18.6%. В седем области - Добрич, Сливен, Велико Търново, Монтана, Хасково, Разград и Силистра, относителният дял на бедните мъже е по-голям от този при жените.

Методологични бележки

Наблюдението за доходите и условията на живот (EU-SILC) като част от Европейската статистическа система (ESS) се осъществява по единна методология, определена с Регламент № 1177/2003 на Европейския парламент и на Съвета, и осигурява информация за моментното състояние (cross-sectional data) и от повторени във времето (longitudinal data) изменения в доходите, равнище и структура на бедността и социалната изолация.

Целевата съвкупност в изследването (EU-SILC) са всички обикновени домакинства и техните членове, живеещи на територията на страната в момента на наблюдение. Лицата, живеещи в колективни домакинства и в институции, са изключени като цяло от целевата съвкупност.

До 2015 г. изследването се провежда върху 4-годишен ротационен панел от обикновени домакинства. Размерът на извадката за всяка година в панела е около 7 300 адреса/обикновени домакинства, разпределени във всички области на страната. Освен домакинството, попаднало в извадката, обект на наблюдение са и всички негови членове на 16 и повече навършени години. Извадката се състои от четири ротационни групи, като всяка година една от ротационните групи отпада от наблюдението и се заменя с нова. Този ротационен модел на извадка осигурява два типа данни:

- Моментни (данни от текущата година на наблюдение)
- Лонгитудинални (данни за домакинствата, участвали в поне две последователни години).

От 2015 г. с финансовата подкрепа на Европейската комисия се проследяват домакинствата от 9-а и 10-а ротационна група съответно за пета и шеста вълна на участие. Размерът на извадката за 2017 г. включва 8 652 домакинства от 6 ротационни групи от всички области на страната.

Наблюдението се провежда с два типа анкетни карти:

- Въпросник за домакинството
- Индивидуална анкетна карта за всяко лице от домакинството на 16 и повече навършени години.

Основни понятия

Линия на бедност

За изследване на равнището на бедност в методологията на Евростат се използва общ разполагаем нетен доход. Линията на бедност представлява 60% от средния общ разполагаем нетен доход на еквивалентна единица.

Еквивалентни скали

За пресмятане на индикаторите за бедност и социално включване се използва общ разполагаем нетен доход на еквивалентна единица. Поради различния състав и брой лица в домакинствата се прилагат еквивалентни скали. Използва се модифицираната ОЕСД скала, според която първият възрастен на 14 и повече навършени години получава тегло единица, вторият възрастен на 14 и повече навършени години - тегло 0.5, и всяко дете под 14 години - тегло 0.3. Теглата сеприсъждат на всеки член на домакинството и се сумират, за да се получи еквивалентен размер на домакинството. Общият разполагаем нетен доход за всяко домакинство се разделя на неговия еквивалентен размер и се формира общ разполагаем нетен доход на еквивалентна единица.

Претегляне на данните

Базата данни за всяка страна съдържа следните тегла:

Домакинско тегло (целева променлива DV090) за получаване на действителния брой обикновени домакинства в страната.

Персонално тегло (целева променлива RB050) за получаване на действителния брой лица на територията на страната.

Персонално тегло за всеки член на домакинството на 16 и повече навършени години (целева променлива RB040) за получаване на броя на лицата на 16 и повече навършени години на територията на страната.

При изчисляване на индикаторите за бедност се използва персоналното тегло (RB050), тъй като статусът на бедност се изчислява на индивидуално ниво и целевата група се отнася към цялото население, живеещо в обикновени домакинства. За някои от индикаторите, фокусирани върху лицата на 16 и повече навършени години (например „относителен дял на работещите бедни“), се използва персонално тегло (RB040) за лицата на 16 и повече навършени години.

При изчисляване на индикаторите теглата се коригират с претеглящ фактор за отразяване на липсващите случаи (домакинства с нулеви доходи) в изследването (RB050a).

Повече информация за индикаторите на бедност и социално включване може да бъде намерена на интернет страницата на НСИ в рубриката „Социално включване и условия на живот“ и в информационна система „Инфостат“.